

กำเนิดสัญลักษณ์

ใน ค.ศ.1859 นายอังรี ดูนังต์ นักธุรกิจชาวสวิส ได้เดินทางผ่านตอนเหนือของประเทศอิตาลีและพบเห็นภาพอันน่าเศร้าสลดจากผลพวงของสงคราม ทั้งในเขตเมืองซอลเฟอร์โนและบริเวณโดยรอบ ความสะเทือนใจที่เกิดจากการได้เห็นความทุกข์ทรมานของทหารที่บาดเจ็บและเสียชีวิตโดยปราศจากความช่วยเหลือทางการแพทย์ทำให้เขาเขียนหนังสือเรื่อง “ความทรงจำแห่งเมืองซอลเฟอร์โน” ซึ่งระบุข้อเรียกร้องสองประการเพื่อปรับปรุงความช่วยเหลือที่มีต่อผู้ได้รับผลกระทบจากการสู้รบ ดังนี้

- > ในยามสันติ ให้ทุกประเทศจัดตั้งหน่วยบรรเทาทุกข์เพื่อเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้บาดเจ็บเมื่อถึงคราวที่เกิดการสู้รบ
- > ให้นำนาประเทศเห็นชอบกับแนวคิดในการคุ้มครองผู้บาดเจ็บและผู้ป่วยตลอดจนบุคลากรผู้ให้ความช่วยเหลือแก่พวกเขาเหล่านั้น

ข้อเสนอแรกนำไปสู่การจัดตั้งสภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดงในเกือบทุกประเทศทั่วโลก

ข้อเสนอที่สองเป็นพื้นฐานนำไปสู่การรับรองอนุสัญญาเจนีวา ในปัจจุบันอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ทั้งสี่ฉบับเป็นที่ยอมรับและมีผลบังคับต่อทุกประเทศ นอกจากนี้ ข้อเสนอดังกล่าวยังนำไปสู่การยอมรับเครื่องหมายเฉพาะเพียงเครื่องหมายเดียวที่ช่วยคุ้มครองหน่วยแพทย์ทหาร อาสาสมัครที่ให้ความช่วยเหลือ และผู้บาดเจ็บระหว่างการสู้รบ

เครื่องหมายที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งมนุษยธรรมนั้นต้องเรียบง่าย เห็นชัดเจนจากระยะไกล เป็นที่รู้จัก และมีลักษณะเหมือนกันทุกประการ

การประชุมผู้แทนระหว่างประเทศที่นครเจนีวา ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1864 ได้เห็นชอบเครื่องหมายกากบาทแดงบนพื้นขาว ที่เป็นการกลับสีของธงชาติสวิสเซอร์แลนด์ จากนั้นในช่วงสงครามรัสเซียและตุรกีระหว่าง ค.ศ.1876 – 1878 จักรวรรดิออตโตมานได้ประกาศใช้เครื่องหมายเสี้ยววงเดือนแดงแทนเครื่องหมายกากบาทแดง ซึ่งใน ค.ศ.1929 เครื่องหมายเสี้ยววงเดือนแดงก็ได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์สากล ในการแก้ไขอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 1

ใน ค.ศ.2005 ประเทศสมาชิกของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ได้ให้การรับรองเครื่องหมายคริสตัสแดงเพิ่มเติม โดยมีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าเครื่องหมายกากบาทแดงและเสี้ยววงเดือนแดง รวมถึงสามารถนำไปใช้ในลักษณะและภายใต้เงื่อนไขเดียวกันได้ ทั้งนี้เครื่องหมายคริสตัสแดงให้ถือเป็นทางเลือกสำหรับประเทศหรือสภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดงที่ไม่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายกากบาทแดงหรือเสี้ยววงเดือนแดง

หาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.icrc.org/en/law-and-policy/use-emblems>

พันธกิจ

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ เป็นองค์กรที่ไม่เลือกปฏิบัติ มีความเป็นกลาง และเป็นอิสระ มีภารกิจหลักด้านมนุษยธรรมในการคุ้มครองชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการขัดกันทางอาวุธและสถานการณ์รุนแรงอื่น อีกทั้งยังมุ่งมั่นป้องกันความทุกข์ทรมานด้วยการส่งเสริมและเสริมสร้างกฎหมายมนุษยธรรมและหลักการมนุษยธรรมสากล คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1863 และมีบทบาทในการริเริ่มจัดทำอนุสัญญาเจนีวาและการก่อตั้งกลุ่มองค์กรกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำกับและประสานงานกิจกรรมระหว่างประเทศของกลุ่มองค์กรกาชาดฯ ในพื้นที่การขัดกันทางอาวุธและสถานการณ์รุนแรงอื่นทั่วโลก

สหพันธ์สภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

เป็นเครือข่ายด้านมนุษยธรรมที่ดำเนินการโดยอาสาสมัครที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยสมาชิกสภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดง 191 ประเทศทั่วโลก ทำให้สามารถเข้าถึงทุกชุมชน ครอบคลุมประชาชน 160.7 ล้านคนต่อปี ผ่านโครงการให้บริการและพัฒนาระยะยาว รวมถึงการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอีก 110 ล้านคนในช่วงภาวะภัยพิบัติและการฟื้นฟูหลังการเกิดภัยพิบัติ โดยดำเนินการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเหตุภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินทางสาธารณสุข เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัย และฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของพวกเขาเหล่านั้น การดำเนินการทั้งหมดเป็นไปโดยไม่เลือกปฏิบัติทั้งต่อเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศ ความเชื่อทางศาสนา ชนชั้นและความคิดเห็นทางการเมือง

สภาภาษาไทย

การดำเนินกิจกรรมของสภาภาษาไทย ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของกลุ่มองค์กรกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ เพื่อบรรเทาความทุกข์ยาก พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้เดือดร้อนและผู้เปราะบาง รวมถึงสนับสนุนงานด้านมนุษยธรรมของรัฐ โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากอาสาสมัครและประชาชน พันธกิจหลักของสภาภาษาไทยประกอบด้วย การบริการทางการแพทย์และสุขภาพอนามัย การบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย การบริการโลหิต และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

สภาภาษาไทย

1871 ถนนพระรามที่สี่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ +66 (0) 2256 4088 อีเมล intertrc@redcross.or.th www.redcross.or.th

สหพันธ์สภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

คณะผู้แทน ประจำประเทศไทย กิมพูชา ลาว และเวียตนาม
191/9 อาคารซีทีไอทาวเวอร์ ชั้น 30 ถนนรัชดาภิเษก แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ +66 (0) 02 661 8201-2 อีเมล Thailand.ccst@ifrc.org

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ

สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพฯ
191/6-8 อาคารซีทีไอทาวเวอร์ ชั้น 30 ถนนรัชดาภิเษก แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ +66 (0) 2262 1680 โทรสาร +66 (0) 2262 1685 อีเมล ban_bangkok_Mailbox@ifrc.org www.icrc.org

สัญลักษณ์แห่งมนุษยธรรม

0876/301 09.2024, 500 Eront cover: D. Aloisi/IFRC, M. al-Khuzai/IFRC

IN BRIEF

สัญลักษณ์แห่งมนุษยธรรม

เครื่องหมายกาชาดเป็นสัญลักษณ์แห่งความหวังของประชาชนที่เผชิญภาวะวิกฤตทางมนุษยธรรม สำหรับกลุ่มคนที่ต้องทนทุกข์จากการสู้รบและสถานการณ์ความรุนแรงอื่น หรือความทุกข์ยากจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เครื่องหมายนี้เป็นสัญลักษณ์ว่าความช่วยเหลือกำลังมาถึง

ไม่ว่าเครื่องหมายนี้จะปรากฏอยู่บนปกแขนของแพทย์ที่ทำงานในโรงพยาบาลภาคสนาม ด้านข้างของยานพาหนะลำเลียงผู้บาดเจ็บจากสงคราม หรือบนอากาศยานลำเลียงสิ่งของช่วยเหลือ ก็ล้วนสื่อถึงความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่มีอิสระ เป็นกลาง และไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้คนที่ทั่วโลก

ยิ่งไปกว่านั้น ในช่วงเวลาของการสู้รบ เครื่องหมายกากบาทแดง เสี้ยววงเดือนแดง และคริสตัสแดง เป็นที่ยอมรับทั่วโลกว่าเป็นเครื่องหมายที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกองทัพ รวมถึงหน่วยบริการทางการแพทย์ของพลเรือนที่ได้รับมอบหมาย

ซึ่งครอบคลุมถึงหน่วยบริการทางการแพทย์ของสภาสากลและสภาเสี้ยววงเดือนแดงที่เป็นส่วนสนับสนุนให้กับหน่วยแพทย์ทหาร หรือเมื่อได้รับมอบหมายจากทางการซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาเจนีวา

เครื่องหมายนี้ยังไม่ยึดโยงกับศาสนา การเมือง หรือวัฒนธรรมใด ๆ และนำไปใช้ในสองลักษณะที่แตกต่างกัน คือ

- > การใช้เพื่อคุ้มครอง ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการสู้รบทราบว่าประชาชน ยานพาหนะ หรืออาคารสถานที่ที่มีเครื่องหมายนี้ต้องได้รับการคุ้มครองตลอดเวลา และต้องไม่เป็นเป้าหมายโจมตี
- > การใช้เพื่อป้องกัน แสดงให้เห็นว่าบุคคล ยานพาหนะ หรืออาคารสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มองค์กรกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

เครื่องหมายกาชาด ปัจจุบันมีเครื่องหมายกาชาดสามแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก

กากบาทแดง เสี้ยววงเดือนแดง คริสตัสแดง

การใช้เครื่องหมายกาชาด

การใช้เครื่องหมายกาชาดเป็นไปโดยเคร่งครัดตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 และพิธีสารเพิ่มเติม ค.ศ.1977 และ ค.ศ.2005 โดยเป็นไปในสองลักษณะ คือ

ใช้เพื่อคุ้มครอง

ในยามสู้รบ สามารถใช้เครื่องหมายนี้เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่

> บุคลากรทางการแพทย์และการศาสนาของกองทัพ

> บุคลากรทางการแพทย์ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดง รวมถึงหน่วยแพทย์ทหาร อันเป็นไปตามอนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารเพิ่มเติม

> โรงพยาบาลของพลเรือน หน่วยแพทย์พลเรือนทั้งหมด องค์กรอาสาสมัครที่ให้ความช่วยเหลือตลอดจนสถานพยาบาล พนักงาน เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์พลเรือน รวมทั้งยานพาหนะที่ใช้สำหรับการรักษาพยาบาล และขนส่งผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วยและผู้ประสบเหตุเรืออัปปางต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อได้รับมอบหมายอย่างชัดเจนจากรัฐบาล

เครื่องหมายกาชาดทั้งสามมีสถานะทัดเทียมกันและสามารถใช้เป็นเครื่องหมายเพื่อการคุ้มครองได้โดยต้องปรากฏบนพื้นสีขาว และต้องไม่มีถ้อยคำ ภาพ งานออกแบบหรือข้อความอื่นใดเพิ่มเติม

ในยามสันติ เครื่องหมายทั้งสามสามารถใช้เป็นเครื่องหมายแห่งการคุ้มครองสำหรับ

> เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และการศาสนาของกองทัพ

> เจ้าหน้าที่ สถานพยาบาลและยานพาหนะของสภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดง ที่พร้อมปฏิบัติการในกรณีเกิดการสู้รบ เมื่อได้รับอนุญาตจากทางการ

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศและสหพันธ์สภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ สามารถใช้เครื่องหมายกาชาดได้ตลอดเวลา (ทั้งในยามสันติและในยามสู้รบ)

B. Heger/CRC

ใช้เพื่อการบ่งชี้

ในยามสงบ เครื่องหมายนี้สามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการบ่งชี้โดย

> อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่ หรืออาคารสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (กลุ่มองค์กรกาชาดฯ)

> เป็นมาตรการเสริมให้แก่รพพยาบาลและสถานพยาบาลที่ได้รับมอบหมายเป็นการเฉพาะให้ดูแลรักษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายแก่ผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย โดยไม่ขัดต่อกฎหมายภายในประเทศและได้รับมอบอำนาจจากสภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดง

เมื่อองค์กรใดในกลุ่มองค์กรกาชาดฯ นำเครื่องหมายกาชาดไปใช้เป็น “เครื่องหมาย” โดยเป็นส่วนหนึ่งของตราสัญลักษณ์จะต้องมีชื่อองค์กรหรือตัวอักษรย่อประกอบด้วยเสมอ นอกจากนี้เครื่องหมายกาชาดต้องมีขนาดที่เล็กและต้องไม่นำไปติดที่ปกอกแขนหรือหลังคาของอาคารสถานที่เพื่อป้องกันความสับสนกับการใช้เครื่องหมายกาชาดเพื่อการคุ้มครอง

Getty Images/CRC

การใช้เครื่องหมายกาชาดในทางที่ผิด

การนำเครื่องหมายไปใช้ในทางที่ผิดจะลดทอนคุณค่าในการคุ้มครอง และทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของสัญลักษณ์ เมื่อเกิดการสู้รบขึ้นอาจส่งผลให้ผู้ที่มีสิทธิ์ติดเครื่องหมายกาชาดเพื่อคุ้มครองตนในระหว่างที่ให้บริการทางการแพทย์ต้องตกอยู่ในอันตราย และกระทบต่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและความช่วยเหลือต่าง ๆ ของกลุ่มองค์กรกาชาดฯ ในการเข้าถึงพื้นที่ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการใช้เครื่องหมายกาชาดในทางที่ผิด

การลอกเลียนแบบ

การใช้เครื่องหมายที่มีรูปทรงและสีที่อาจทำให้สับสนกับเครื่องหมายกาชาด

การใช้งานที่ไม่เหมาะสม

การใช้เครื่องหมายที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ การใช้เครื่องหมายกาชาดโดยบุคคลหรือองค์กรที่ไม่มีสิทธิ์ใช้ (เช่น องค์กรธุรกิจ เกสซิงกร แพทย์เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน บุคคลทั่วไป เป็นต้น) หรือการตั้งใจทำให้เสื่อมเสียคุณค่าหรือลดทอนความน่าเชื่อถือของเครื่องหมายกาชาด

Illustrations: E. Boero

การใช้ในเชิงล้อเลียนเพื่อเป็นกลลวงฝ่ายตรงข้าม

การใช้เครื่องหมายกาชาดในยามสู้รบ เพื่อปกป้องพลรบหรือยุทโธปกรณ์ โดยมีเจตนาเพื่อลวงฝ่ายตรงข้ามให้เข้าใจผิด หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการเสียชีวิตหรือความบาดเจ็บรุนแรงต่อบุคคล การกระทำนั้นถือว่าเป็นอาชญากรรมสงคราม

เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องหมายกาชาดจะได้รับความเชื่อถือและได้รับการปกป้อง รัฐภาคีแต่ละรัฐตามอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 มีพันธกรณีที่จะต้องออกกฎหมายในประเทศตน เพื่อป้องกันและปราบปรามการนำเครื่องหมายกาชาดไปใช้ในทางที่ผิดทั้งในยามสู้รบและในยามสันติ

องค์กรภาครัฐในประเทศต้องดำเนินการชี้แจงต่อสาธารณะ กลุ่มธุรกิจและกลุ่มทางการแพทย์ให้เข้าถึงการใช้เครื่องหมายกาชาดที่ถูกต้อง

ส่วนสภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงนั้น ก็ต้องร่วมมือกับองค์กรภาครัฐเพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องหมายกาชาดถูกนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สัญลักษณ์ของการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม โดยกลุ่มองค์กรกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดง ระหว่างประเทศ

การแสดงเครื่องหมายกาชาดอันได้แก่ กากบาทแดง เสี้ยววงเดือนแดง หรือคริสตลแดง เพื่อแสดงถึงความเกี่ยวข้องกับผู้บาดเจ็บหรือผู้พลัดถิ่นของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครในช่วงการสู้รบ ระหว่างเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเหตุฉุกเฉินอื่น ๆ เป็นเสมือนการส่งสัญญาณสำคัญที่ว่า ภาระงานที่ปฏิบัติอยู่นั้นเป็นไปด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรมเพียงอย่างเดียว และการเข้าถึงประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุวิกฤตนั้น ๆ พึงได้รับการเคารพตลอดเวลา

ผู้ที่อยู่ในกลุ่มองค์กรกาชาดฯ ที่แสดงเครื่องหมายกาชาดดังกล่าวนี้เป็นผู้ที่มุ่งมั่นปฏิบัติการทางด้านมนุษยธรรมซึ่งเป็นไปตามหลักการกาชาดทั้งเจ็ดประการ อันได้แก่ ความมีมนุษยธรรม การ

ไม่เลือกปฏิบัติ ความเป็นกลาง ความเป็นอิสระ บริการด้วยจิตอาสา ความเป็นเอกภาพ และความเป็นสากล ซึ่งเป็นที่รับรู้ในหมู่สาธารณชนว่าการกิจการทหาร หรือเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการยอมรับ ความไว้วางใจ และความเคารพจากทุกฝ่าย

ความเข้าใจที่ถูกต้องมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหมายถึงการที่ประชาชนจากทุกภูมิหลัง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการสู้รบ ให้ความไว้วางใจในสิ่งที่ผู้คนเหล่านั้นดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครสามารถเข้าถึงประชาชนและชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือได้อย่างปลอดภัยแม้ในภาวะสงครามและเหตุวิกฤตด้านมนุษยธรรมอื่น ๆ

B. Heger/CRC